

Water volgens Wouter

De riool- ondernemer

Rioleringsbeheer impliceert risico's nemen. Als je bijvoorbeeld een oude pomp vervangt loop je het risico dat je te veel geld uitgeeft omdat de oude pomp nog jaren had kunnen blijven draaien. Als je besluit om de vervanging uit te stellen neem je echter het risico dat de pomp uitvalt en veel ellende veroorzaakt. Wat is wijsheid?

Hoe lang gaat de rioolbuis nog mee? Wat is de levensduur van een persleiding? Hoe frequent moeten we het riool reinigen? Essentiële vragen bij het nemen van beslissingen over het beheer van de riolering, maar we hebben geen eenduidige antwoorden. Aan veel keuzes die we moeten maken, kleef dus onzekerheid. En die onzekerheid kan grote consequenties hebben. Als je de rioolbuizen te laat vervangt, kunnen verzakkingen en gevaarlijke situaties ontstaan. Als een persleiding klapt, kan dat een flinke vervuiling tot gevolg hebben. En als het rioolslib in een te lang niet gereinigd riool bij een flinke bui wordt meegevoerd kan dat tot dode vissen leiden. Maar als we te vroeg vervangen of te vaak reinigen nemen de kosten voor riolering sterk toe.

Risico-afweging

Stel dat we moeten beslissen of een persleiding wordt vervangen. De leiding is 40 jaar oud en financieel afgeschreven. Het geld voor vervanging (drie miljoen euro) is gereserveerd. Er is dus geen vuiltje aan de lucht als we kiezen voor vervanging. Misschien kan de leiding echter langer mee. Bij vijf procent rente besparen we bij elk jaar uitstel 150.000 euro. En stel nu eens dat in een worst case scenario bij een ernstige leidingbreuk de kosten van een spoedrepara-

tie, het opruimen van de vervuiling en compensatie van veroorzaakte schade uitkomen op een bedrag van 100.000 euro. Dan loont het al als de vervanging acht maanden kan worden uitgesteld. En misschien kan de leiding nog wel vijf of tien jaar mee! Reken maar uit hoeveel je dan bespaart!

Rationele keuze?

In dit voorbeeld leidt een louter financiële afweging tot de keuze om te 'wachten tot het mis gaat'. In de praktijk speelt echter niet alleen de ratio een rol. Naast de financiële schade spelen ook emotie en reputatie een rol. Hoeveel is het de politiek waard om klachten van burgers en bedrijven te voorkomen? In de praktijk kiezen we daarom meestal niet voor de 'rationele' keuze om te 'wachten tot het mis gaat'. Maar het voorbeeld laat wel zien dat met 'een beetje uitstel' al veel geld te besparen valt. Ergens zal dus een middenweg moeten worden gevonden.

Maatwerk

Die middenweg vraagt elke keer om maatwerk. Daar kunnen geen generieke normen op worden losgelaten. Lokale kennis is belangrijk - zowel van het systeem als van de omgeving - om te kunnen in schatten wat de gevolgen zijn van falen. Wat zijn de

consequenties voor het milieu? Geeft het voor burgers en bedrijven alleen overlast of ook schade of brengt het zelfs de veiligheid in gevaar? Hoe zullen burgers en bedrijven reageren? Goede inbreng van kennis en ervaring vanuit de buitendienst kan hierbij minstens zo belangrijk zijn als een technische analyse vanachter het bureau.

Beheren = ondernemen

Doelmatig beheer van de riolering vraagt dus om het bij elkaar brengen van lokaal inzicht, vakmanschap en up to date kennis van de ontwikkelingen in het vakgebied. Daarbij moeten keuzes worden gemaakt die niet louter op getalsmatige normen zijn terug te voeren. De beheerder van de riolering is dus een ondernemer die in het belang van de maatschappij afwegingen maakt en daarbij niet altijd voor 100 procent veilig moet kiezen, maar ook verantwoorde risico's moet nemen. Een goede ondernemer kan hierbij veel geld besparen. De complexiteit van de materie maakt het niet gemakkelijk. En daarbij is het ook nog essentieel dat goed met bestuurders en burgers wordt gecommuniceerd. Draagvlak voor de gemaakte keuzes is immers belangrijk. Menig ondernemer uit het bedrijfsleven heeft het gemakkelijker!

*) Auteur is werkzaam bij DHV.